

Opinnäytetyö (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Sairaanhoitaja (AMK)

2012

Henna Paavola

MITEN KÄYTÄNNÖN TYÖELÄMÄ VOI TUKEA HOITOTYÖN OPISKELUUN SITOUTUMISTA KOKO OPISKELUN AJAN?

– Kokeneiden opiskelijavastaavien näkemykset

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Henna Paavola

MITEN KÄYTÄNNÖN TYÖELÄMÄ VOI TUKEA HOITOTYÖN OPISKELUUN SITOUTUMISTA KOKO OPISKELUN AJAN? – KOKENEIDEN OPISKELIJAVASTAAVIEN NÄKEMYKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miten käytännön työelämä voi tukea sairaanhoitajaopiskelijaa sitoutumaan opiskeluun koko koulutuksen ajan. Työn tavoitteena oli saada tietoa käytännön työelämän roolista opiskelijan tukemisessa, jotta alkavaa kummiluokkatoimintaa voidaan kehittää paremmin opiskelijaa tukevaksi. Tutkimus on osa Tulevaisuuden sairaala – Hoitotyön kehittämisprojektia 2009 – 2015 (Hoi-Pro). Hoi-Pro – hankkeen tavoitteena on valmistella Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriä (VSSHP) siirryttäessä toimialuekohtaiseen toimintamalliin ja lisätä yhteistyötä Turun ammattikorkeakoulun (AMK) ja VSSHP:n välillä sekä lisätä sairaanhoitopiirin vetovoimaisuutta työnantajana ja tuoda toimialuekohtainen hoitotyö tutuksi alan opiskelijoille.

Päätutkimusongelmaksi muodostui miten käytännön työelämä voi tukea sairaanhoitaja-opiskelijan opiskeluun sitoutumista opiskelijavastaavien näkökulmasta?

Tutkimus on kvalitatiivinen ja se toteutettiin teemahaastatteluilla. Haastatteluihin osallistui neljä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä (VSSHP) työskentelevää opiskelijavastaavaa, jotka ovat toimineet tehtävässä yli kaksi vuotta. Haastattelut toteutettiin huhtikuussa 2012 ja aineisto nauhoitettiin ja lopuksi litteroitiin eli kirjoitettiin auki. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysiä käyttäen. Litteroidusta aineistosta poimittiin tutkimusongelmaan liittyvät ilmaisut ja ne järjestettiin taulukoiksi.

Tulosten perusteella opiskelijavastaavat kokivat voivansa parhaiten tukea opiskelijaa ohjatun harjoittelun aikana antamalla heille mahdollisimman monipuolisen kuvan sairaanhoitajan työstä. Opiskelijavastaavien mielestä ryhmätyöt ovat syrjäyttäneet perinteisen teoriaopetuksen, jota he toivoivat lisää. Heidän mielestään opiskelija hyötyy koulutuksestaan eniten, mikäli saa ensin kunnollisen teoriapohjan, johon yhdistää käytännössä opitut asiat. He toivoivat lisää yhteistyötä koulun ja käytännön työelämän välille. He toivoivat myös harjoittelujaksoihin lisää pituutta.

ASIASANAT:

Opiskelijavastaava, käytännön työelämä, opiskelijaohjaus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Health care | Degree programme in Nursing

May 2012 | Total number of pages 33+3

Instructor PhD Maika Kummel

Henna Paavola

HOW PRACTICAL WORK CAN SUPPORT COMMITMENT TO NURSING STUDIES THROUGHOUT THE EDUCATION? – OPINIONS OF KEY INFORMANTS

The purpose of this thesis was to find out how practical work supports the students' commitment to their studies. The aim of this study was to get information about the role of practical work as the supporter of the student, so that the godparent activities can be developed to be more supportive to students. This thesis is a part of the project Hoi-Pro which aim is to prepare Hospital District of Southwest Finland when transferring to domain situated standard of activities and to increase cooperation between Hospital District of Southwest Finland and Turku University of Applied Sciences and also to increase its appeal as a employer and to familiarize the domain situated standard of activities to students.

The main research problem was how practical work can support nursing students' commitment to studies according to key informants.

The study was qualitative research which was conducted by theme interviews. The participants were four nurses who work in the Hospital District of Southwest Finland as key informants and have done it more than two years. The interviews were conducted in April 2012 and were recorded and transcribed. The data was analyzed with content analysis. Expressions related to the research problem were collected from the transcribed data and they were organized to a table.

According to the results the key informants hoped more cooperation between school and practical work. They also hoped more length to the time students are training in practice. They felt that they can support the student best when they are practicing in their units by giving them as multidimensional image as possible of nursing. Key informants think that essays done in group have replaced traditional teaching and they hoped theory studies would be increased. They feel that students benefit from their education most if they get a proper theory base on which to build things they learn while doing practical work.

KEYWORDS:

Key informant, practical work, student guidance

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 HOITOTYÖN OPISKELU	8
2.1 Sairaanhoidajakoulutus	8
2.2 SOLEOPS	9
3 OPISKELIJAOHJAUS	11
4 KÄYTÄNNÖN TYÖELÄMÄ	13
5 OPISKELIJAVASTAAVA	14
6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	15
7 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN	16
7.1 Tutkimusaineisto- ja menetelmä	16
7.2 Aineiston analysointi	17
8 TULOKSET	18
8.1 Opiskelijavastaavien näkemykset teorian tiedon soveltamisesta käytännön työelämään	18
8.2 Opiskelijavastaavien näkemykset opiskelijan tukemisesta ohjatussa harjoittelussa	21
8.3 Opiskelijavastaavien nimeämät kehittämiskohteet	25
9 POHDINTA	26
9.1 Luotettavuus	26
9.2 Eettisyys	27
9.3 Tutkimustulosten tarkastelua	28
10 JOHTOPÄÄTÖKSET	31
LÄHTEET	32

LIITTEET

Liite 1. Tiedote opinnäytetyöstä.

Liite 2. Suostumus opinnäytetyöhän osallistumisesta

Liite 3. Haastattelun teemat.

TAULUKOT

Taulukko 1. Opiskelijavastaavien näkemykset teorian tiedon soveltamisesta käytännön työelämään	20
Taulukko 2. Opiskelijavastaavien näkemykset opiskelijan tukemisesta ohjatussa harjoittelussa.	24

1 JOHDANTO

Ohjaaja on tärkeä osa opiskelijan ohjattua harjoittelua. Ohjaajan kanssa käydyt keskustelut ja arvioinnit antavat opiskelijalle realistisen kuvan hänen kehittymisestään. (Ruuskanen & Meretoja, 2010.) Ohjatun harjoittelun aikana opiskelija saa kuvan siitä, millaista sairaanhoitajan työ käytännössä on ja mitä kaikkea se pitää sisällään. Opiskelija pääsee harjoittamaan koulussa opittua teoretietoa käytäntössä ja näin hän saa tarvittavat taidot tulevaisuutta varten. (SoleOPS 3.3.90.)

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miten käytännön työelämä voi tukea sairaanhoitajaopiskelijaa sitoutumaan opiskeluun koko koulutuksen ajan. Työn tavoitteena oli saada tietoa käytännön työelämän roolista opiskelijan tukemisessa, jotta alkavaa kummiluokkatoimintaa voidaan kehittää paremmin opiskelijaa tukevaksi. Aihe on tärkeä, sillä aikaisemmin ei ole tutkittu käytännön työelämän vaikutusta opiskelijan tukemiseen. Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää kummiluokkatoiminnan suunnittelussa. Kummiluokka saa itselleen käytännön työelämästä nimetyn kummin, joka järjestää heille opintokäyntejä, tulee kertomaan sairaanhoitajan työstä sekä toimii opiskelijoiden tukena ja antaa tarvittaessa neuvoja käytännön työelämää varten. Tutkimus on osa Tulevaisuuden sairaala – Hoitotyön kehittämisprojektia 2009 – 2015 (Hoi-Pro).

Hoi-Pro -projekti toteutetaan yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun (Turun AMK) ja Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiirin VSSH:n kanssa. Se oli osa päättynyttä VSSH:n T-sairaalan toiminnan kehittämisen hanketta (T-Pro -hanke), jonka tavoitteena oli suunnitella sairaalaan palvelut toimialuekohtaisesti. Toimialuekohtaisella terveystalouden tuottamisella tarkoitetaan potilaan hoidon ydintoimintojen järjestämistä organisatoriseksi ja hallinnolliseksi kokonaisuudeksi. Ydintoimintojen lisäksi potilaan hoitoon voidaan rinnastaa tarvittavia tukipalveluita. (Kummel ym. 2011, 3-5.)

Hoi-Pro –hankkeen tavoitteena on valmistella VSSH:ä siirryttäessä toimialuekohtaiseen toimintamalliin ja lisätä yhteistyötä Turun AMK:n ja VSSH:n välillä

sekä lisätä VSSHP:n vetovoimaisuutta työnantajana ja tuoda toimialuekohtainen hoitotyö tutuksi alan opiskelijoille. (Kummel ym. 2011, 3-5.)

2 HOITOTYÖN OPISKELU

Tutkimuksen pääkäsitteet olivat opiskelijavastaava (key informant), opiskelijaohjaus (student guidance) ja käytännön työelämä (practical work). Käsitteitä käytettiin hakusanoina tehtäessä hakuja Medic-, Cinahl- ja Medline-tietokannoista. Haut on rajattu alle kymmenen vuotta vanhoihin suomen- ja englanninkielisiin tutkimuksiin.

2.1 Sairaanhoitajakoulutus

Sairaanhoitajan tutkinto on nykyään mahdollista suorittaa vain ammattikorkeakoulussa, hoitotyön koulutusohjelmassa. Koulutus kestää 3,5 vuotta ja on laajuudeltaan 210 opintopistettä. (Kujala ym. 2008.)

Ammattikorkeakoululaki (351/2003) ja asetus ammattikorkeakouluista (352/2003) varmistavat koulutuksen järjestäjälle itsenäisen aseman. Sairaanhoitajan ja kättilön tutkintoja säätelevät Euroopan yhteisön direktiivit. Ne säättävät koulutuksen pituuden, teoreettisten opintojen ja harjoittelujen välisen suhteen sekä koulutuksen sisällön ja järjestämistavan. Samat direktiivit määrittelevät myös sen, että koulu on vastuussa ammattitaitoa edistävien harjoitteluiden ja teoriaopintojen sovittamisesta yhteen koulutuksen ajan. Jotta sairaanhoitajaopiskelija saa ammatinharjoittamisoikeuden, tulee koulutuksen aikana täyttyä ammatinharjoittamista koskeva kansallinen säädöstö. (Paltta & Laaksonen 2008.)

Koulutus koostuu ammatillisista opinnoista, jotka ovat yhteensä 180 opintopistettä (op). Lisäksi koulutukseen kuuluu tietotekniikan ja kielten opintoja. Ammatinopinnoista noin puolet tulee ohjatuista harjoitteluista. Määrä vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston ammattipätevyyden tunnistamiseksi antaman direktiivin 2005/36/EY klinisen opetuksen määrää. Osa harjoitteluopinnoista (15 op) voidaan suorittaa ammattikorkeakoulun tiloissa, jolloin voidaan varmistaa, että opiskelijalla on riittävät perusvalmiudet harjoitteluun. Lisäksi opinnäytetyöstä saatavat 15 op lasketaan mukaan harjoitteluihin. (Kujala ym. 2008.)

Hoitotyön opintojen tavoitteena on luoda opiskelijalle käsitys ammatillisen tehtäväalueen keskeisistä kokonaisuuksista ja sovellutuksista. Opinnot sisältävät potilaan hoidon keskeiset alueet sisätautien, kirurgian, lasten ja nuorten, mielenterveyden sekä äitiys- ja naistentautien hoitotyön osalta. Lääkehoito liittyy kaikkiin edellä mainittuihin kokonaisuuksiin ja lisäksi sitä opetetaan omana opintojaksonaan. (Kujala ym. 2008.)

2.2 SOLEOPS

Opiskelijoilla on käytössään SoleOPS-järjestelmä, joka mahdollistaa entistä paremmin henkilökohtaisen opetussuunnitelman tekemisen (HOPS), kursseille ilmoittautumisen ja kurssien suunnittelun. Tämän hetkisen suunnitelman mukaan opiskelijalla on perusopintoja eli ammatillisen kasvun ja kielten sekä yrittäjyyden opintoja 21 opintopistettä (op), ammatillisia opintoja eli teoriaopintoja sekä lääkehoitoa 84 op, ohjattua harjoittelua 75 op, sisältäen ohjatun harjoittelun koulun tiloissa, opinnäytetyöstä muodostuu 15 op sekä vapaasti valittavista opinnoista 15 op, yhteensä nämä kaikki ovat 210 op ja vievät 3,5 vuotta. (SoleOPS 3.3.90.)

Perusopinnot auttavat opiskelijaa kehittymään viestintä- ja kansainvälisyystaidoissaan sekä auttavat häntä omaksumaan hoitotieteelliseen tutkimukseen perustuvan työmenetelmän (SoleOPS 3.3.90.)

Ammattiopintojen aikana opiskelija sisäistää hoitotyön eettiset toimintatavat ja osaa perustella toimintansa hoitotieteennäkökulmasta. Opiskelija saa ammattiopintojen aikana tietoa eri-ikäisten ihmisten sairauksista ja terveyttä edistävästä menetelmästä. (SoleOPS 3.3.90.)

Ohjattujen harjoittelujen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet käytännön hoitotyöhön ja perehdyttää häntä sairaanhoitajaksi. Hän syventää koulussa oppimaansa teorian tietoa ja oppii soveltamaan sitä käytännössä. (SoleOPS 3.3.90.)

Opinnäytetyöllä opiskelija osoittaa valmiutensa toimia sairaanhoitajana itsenäisesti, käyttäen kriittisesti tutkimuksista saatua tietoa hyödykseen. Vapaasti valit-

tavien opintojen aikana opiskelija syventää ammatillista osaamistaan (SoleOPS 3.3.90.)

3 OPISKELIJAHOHJAUS

Opiskelijaohjauksella tarkoitetaan opiskelijan oppimisen tukemista (Saarikoski ym. 2009, 165). Se sisältää opiskelijan saaman jatkuvan palautteen sekä toimenpiteisiin liittyvän opetuksen. Terveystieteiden organisaatioiden tulee varmistaa ohjauksen laatu, ohjaajien valmiudet sekä työelämän ja koulutuksen toimiva yhteistyö. (Ruuskanen & Meretoja 2010, 48–51.)

Opiskelijaohjauksesta on julkaistu laatusuosituksia lokakuussa 2010. Niiden tavoitteena on taata opiskelijalle turvallinen ja laadukas harjoittelu terveydenhuollon organisaatiossa. Laatusuositusten tarkoitus on kehittää harjoittelun toteuttamista ja arviointia sekä yhtenäistää ohjauksen käytäntöjä. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri 2010, 5.)

Ruuskanen & Meretojan (2010) sekä Saarikosken ym. (2009) tutkimusten mukaan yksilöohjaus ja henkilökohtainen ohjaaja ovat tärkeimmät kliinisen ohjauksen osatekijät. Ohjaajan tehtävänä on myös varmistaa koko harjoittelujakson ajan, että opiskelija ei jää yksin osaamattomuutensa kanssa. Ohjaaja ja opiskelija ovat molemmat vastuussa, että oppiminen on tavoitteiden mukaista ja oppimistilanteita on riittävästi (Heinonen & Vallimies-Patomäki 2004, 28–31).

Clinical learning environment scale eli CLES-mittari kuvaa opiskelijan käsityksiä työyksikön piirteistä. Sen avulla saadaan tietoa opiskelijan näkökulmasta ja kokemuksista. Osaston ilmapiiri ja osastonhoitajan johtamistapa ovat keskeisimmät oppimisympäristössä vaikuttavat tekijät. (Saarikoski, ym. 2009, 163–173.)

Kummel & Tarr (2011) ovat kartoittaneet opiskelijoiden näkemyksiä siitä, mitkä tekijät edistävät ja ehkäisevät oppimista ohjatussa harjoittelussa. Aineisto koostui vuosina 2009-2010 VSSH:ssä harjoittelussa olleiden opiskelijoiden CLES-mittarin avoimen kysymyksen vastauksista. Tulosten perusteella opiskelijat koksivat tärkeimmiksi oppimista tukeviksi tekijöiksi opiskelijamyönteisen ja kannustavan ilmapiirin sekä taitavan ja oppimista tukevan ohjaajan. Opiskelijoiden mukaan myös jatkuva palaute on olennaista jakson onnistumisen ja jakson aikana

oppimisen kannalta. Opiskelija on sitä motivoituneempi mitä tasa-arvoisemmin ja asiallisemmin häntä kohdellaan. Ohjaajien valinta ennen harjoittelujaksoa edesauttoi hyvän ohjaussuhteen syntymistä. Opiskelijoiden mukaan myös riittävä teoriaopetus ennen ohjattua harjoittelua edesauttaa teorian ja käytännössä opitun yhdistämistä. Opiskelijat kokivat myös, että ohjaavan opettajan rooli oppimisen tukena on liian pieni ja sitä tulisi jatkossa lisätä.

Niemi ym. (2012) tutkivat opinnäytetyössään sairaanhoitajaopiskelijoiden käsityksiä siitä, miten kummiluokkatoiminta voi tukea sairaanhoitajaopiskelijaa sitoutumaan opiskeluun koko koulutuksen ajan. Tulosten perusteella opiskelijat toivoivat lisää yhteistyötä koulun ja käytännön välille sekä lisää tutustumiskäyntejä ja harjoittelupaikkoja kummiluokkasairaaloihin. Heidän mukaansa kummiluokkatoiminta ei näkynyt päivittäisessä opiskelussa, mikä osaltaan lisäsi opiskelijoiden tyytymättömyyttä toimintaan. Heidän mukaansa yhteistyötä koulun ja käytännön välillä pitäisi lisätä, jotta kummiluokka palvelisi tarkoituksenmukaisesti molempia osapuolia.

4 KÄYTÄNNÖN TYÖELÄMÄ

Sairaanhoitajan tehtävä työelämässä on potilaiden hoitaminen ja hoitotyön asiantuntijana toimiminen. Sairaanhoitaja kohtaa työssään yksilöitä, perheitä ja yhteisöjä, joita hän auttaa ja opastaa selviytymään muuttuvissa elämäntilanteissa. Sairaanhoitaja voi toimia perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalihuollossa, yksityisen sekä kolmannen sektorin alueella. Hänen toimenkuvaansa kuuluu terveyttä edistävän ja ylläpitävän hoitotyön toteuttaminen sekä eri elämäntilanteissa olevien potilaiden voimavarojen varmistaminen ja tukeminen. Sairaanhoitaja auttaa ihmistä kohtaamaan sekä sairauden, terveyden että kuoleman. (Opetusministeriö 2006, 63.)

Sairaanhoitaja toimii työssään itsenäisesti osana potilaan kokonaishoitoa toteuttaen lääketieteellisesti määrättyä hoitoa. Sairaanhoitaja on oman alansa asiantuntija ja tuo asiantuntemuksensa moniammatilliseen yhteistyöhön. Sairaanhoitajan työ perustuu hoitotieteeseen. Sairaanhoitajan ammatissa toimiminen edellyttää vahvaa eettistä ja ammatillista päätöksentekokykyä. (Opetusministeriö 2006, 63.)

Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen muodostuu kymmenestä osa-alueesta, joihin kuuluvat: eettinen toiminta, terveyden edistäminen, hoitotyön päätöksenteko, ohjaus ja opetus, yhteistyö, tutkimus- ja kehittämistyö sekä johtaminen, monikulttuurinen hoitotyö, yhteiskunnallinen toiminta, kliininen hoitotyö sekä lääkehoito (Opetusministeriö 2006, 63-64).

Tässä tutkimuksessa käytännön työelämä ilmenee VSSHP:ssä työskentelevien opiskelijavastaavien työnä. He työskentelevät sairaanhoitajina ja toimivat työnsä ohella opiskelijoiden tukena ja koordinoivat osastojensa ohjattujen harjoittelujen toteutusta.

5 OPISKELIJAVASTAAVA

Vuoden 2012 alussa termi avainsairaanhoitaja muuttui termiksi opiskelijavastaava. Turun yliopistollisen keskussairaalan (TYKS) työyksiköihin valittiin klinikkaopettajatoiminnan alkaessa opiskelijaohjauksesta vastaavat sairaanhoitajat, jotka nimettiin avainsairaanhoitajiksi eli opiskelijavastaaviksi. Opiskelijavastaavat muodostavat klinikoittain opiskelijavastaavatiimejä, jotka kokoontuvat klinikkaopettajan johdolla noin kerran kuukaudessa keskustelemaan ajankohtaisista asioista. (Suomen Sairaanhoitajaliitto 2011b.) Osastojen opiskelijavastaavat muodostavat opiskelijaohjaustiimin, jota vetää klinikkaopettaja. Klinikkaopettaja ohjaa, neuvoo ja antaa tukea opiskelijavastaaville opiskelijoiden ohjattuun harjoitteluun liittyvissä kysymyksissä. (Suomen Sairaanhoitajaliitto 2011a.)

Opiskelijavastaavat toimivat tiedonvälittäjinä työyksiköissä. Opiskelijavastaavan työhön kuuluu opiskelijan ohjauksen organisointi ja suunnittelu, tukena oleminen ja arviointi. Opiskelijavastaava vastaa työyksikössä opiskelijaohjauksen kehittämisestä ja on mukana aktiivisesti koulun ja työelämän välisessä yhteistyössä. Heidän tulee tuntee terveysalan opetussuunnitelmat, harjoittelujaksojen tavoitteet sekä opiskelijaohjauksen laatusuositukset. (Suomen Sairaanhoitajaliitto 2011b.)

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, miten käytännön työelämä voi tukea sairaanhoitajaopiskelijaa sitoutumaan opiskeluun koko koulutuksen ajan. Työn tavoitteena oli saada tietoa käytännön työelämän roolista opiskelijan tukemisessa. Tutkimusongelmat olivat:

- 1 Miten käytännön työelämä voi tukea sairaanhoitajaopiskelijan opiskeluun sitoutumista avainsairaanhoitajien näkökulmasta?
  - 1.1 Miten opiskeluun sitoutumista voi tukea soveltamalla teorian tietoa käytäntöön?
  - 1.2 Miten opiskeluun sitoutumista voi tukea ohjatussa harjoittelussa?

7 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN

7.1 Tutkimusaineisto- ja menetelmä

Tutkimukselle haettiin tutkimuslupaa hoitotyönasiantuntijaryhmältä sekä osastojen ylihoitajilta tammikuussa 2012. Tutkimusluvan hyväksymisen jälkeen haastateltavat valittiin ylihoitajien ja opetuskoordinaattorin toimesta. Haastateltavat valittiin neljältä klinikalta ja yhdeltä tulosalueelta.

Suunnitelman mukaan tavoitteena oli haastatella viittä opiskelijavastaavaa, mutta lopulta haastatteluja saatiin järjestettyä vain neljä. Aineisto kerättiin haastatteleamalla kolmen VSSH:n klinikan ja yhden tulosalueen opiskelijavastaavia. Valitut osastot olivat kirurgian, ortopedian ja traumatologian, sisätautien ja neurologian klinikoilta sekä psykiatrian tulosalueelta. Tutkimusta varten haastateltiin neljää opiskelijavastaavaa, jotka opetuskoordinaattori oli osastohoitajien avustuksella valinnut. Valintakriteerinä oli se, että opiskelijavastaavan on pitänyt toimia tehtävässään yli kaksi vuotta. Haastattelut toteutettiin huhtikuun 2012 aikana. Opinnäytetyön tekijä piti opiskelijavastaaville infotilaisuuden, jossa jaettiin tiedote opinnäytetyöstä (Liite 1).

Haastattelut toteutettiin yksilohaastatteluina rauhallisessa tilassa osastoilla. Häiriöitä kuitenkin esiintyi osastojen kiireellisestä ilmapiiristä johtuen. Haastattelutilanteen alussa hoitajia pyydettiin allekirjoittamaan kirjallinen suostumus (liite 2) tutkimukseen osallistumisesta. Haastattelut kestivät 27–47 minuuttia. Haastattelut nauhoitettiin ja ne litteroitiin.

Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen. Kvalitatiiviset tutkimukset eivät yleensä ole määrällisesti suuria, joten ne toteutetaan usein haastatteluilla tai kyselyillä. Tämän tutkimuksen aineisto kerättiin teemahaastatteluilla. Teemahaastattelussa tutkija on etukäteen valinnut teemat, joiden mukaan haastattelussa edetään. Haastattelutilannetta ei ole strukturoitu vaan kysymysten järjestys voi vielä vaihdella ja kysymyksiä voidaan tarkentaa tai niiden muotoa muuttaa. Teemahaastattelussa painoarvon saavat ihmisten tulkinnat tutkittavista asi-

oista. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 96-97.) Etukäteen valitut teemat perustuvat viitekehykseen. Teemahaastattelun etuna on, että vastaukset koostuvat haastateltavan omista kokemuksista eivätkä tutkijan määräämät vastausvaihtoehdot rajaa vastauksia. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75–76.) Haastattelua varten laadittiin teemahaastattelurunko (liite 3).

7.2 Aineiston analysointi

Aineisto litteroitiin ja sisältö analysoitiin sisällönanalyysiä käyttäen. Sisällön analyysiä käytetään analysoitaessa ja kuvailtaessa erilaisia aineistoja. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 131–133.) Sisällönanalyysi aloitetaan litteroimalla, eli saatu aineisto kirjoitetaan auki. Sisällönanalyysiä käytettäessä kerätty aineisto tiivistetään niin, että tutkittavia ilmiöitä tai ilmiöiden välisiä suhteita voidaan kuvailla lyhyesti (Janhonen & Nikkonen 2003, 23).

Sisällönanalyysissä etsittiin vastauksia tutkimusongelmaan. Vastauksista eroteltiin kahteen alatutkimusongelmaan liittyvät vastaukset. Molemmista kohdista tehtiin taulukot, joissa ilmaisut pelkistettiin, ryhmiteltiin ja niistä muodostettiin ala- ja yläluokka. Opiskelijavastaavien kokemukset ja kehittämiskohteet avattiin tekstimuotoon ja niistä annettiin esimerkkejä sitaatein.

8 TULOKSET

8.1 Opiskelijavastaavien näkemykset teoratiedon soveltamisesta käytännön työelämään

Aineistosta löytyi 12 ilmaisua ensimmäiseen tutkimusongelmaan liittyen. Näistä kolme ilmaisua liittyi teoria-opintoihin, kuusi ilmaisua ohjattuun harjoitteluun, yksi ilmaisu kädentaitoihin ja laboraatiotunteihin sekä kaksi ilmaisua työelämän ja koulun yhteistyöhön. (taulukko 1.)

Kysyttäessä miten teoratietoa voisi soveltaa käytäntöön tuli jokaiselta opiskelijavastaavalta lähes samanlainen vastaus. Jokainen opiskelijavastaava toivoi, että opiskelijalla olisi heidän alansa teoriaopinnot jo takana, jotta harjoittelusta saa enemmän irti ja teorian ja käytännön pystyy yhdistämään paremmin. He toivoivat myös, että teoriaopinnot olisivat juuri ennen käytännön jaksoa, jolloin tieto olisi vielä tuoreessa muistissa.

Hirnu tärkeä olis et just ennen harjoittelua olis se teoria mut niinku sanottu ni se ei oo aina mahdollista.

Olis vaan tärkeet et ennen ku tulee jaksolle et olis sitä teoriaa siellä pohjalla sit jo.

Opiskelijalle annetaan tietoa hänen omien potilaidensa diagnooseista ja lääkityksestä, jonka jälkeen opiskelija saa hakea niistä lisätietoa, mikäli hän ei tiedä aiheesta paljon. Opiskelijavastaavien mukaan opiskelijalle annetaan aikaa hakea teoratietoa internetistä työpäivän aikana. He myös ohjaavat opiskelijan luotettavien lähteiden pariin ja opastavat ohjepankin ja Terveysportin käytössä. Eräällä osastolla myös annetaan opiskelijalle tietyt julkaisut, jotka opiskelijan olisi hyvä lukea, jotta hän saa harjoittelustaan mahdollisimman paljon irti.

Meil on tietyt selkeet teokset mitä me halutaan et se opiskelija lukee.

Kyl me sit täällä osastolla autetaan ja kerrotaan ja meil on täällä näitä oppikirjoja ja pyydetään et se etsis sitä teoriapohjaa sitte sieltä.

Opiskelijavastaavat olivat sitä mieltä, että teoriajaksot ovat liian lyhyitä, jolloin asiat käydään liian vauhdikkaasti läpi eikä opiskelija muista kaikkea ja teoriaopinnot jäävät vain pintaraapaisuiksi. Osan mielestä myös käytännön jaksot ovat liian lyhyitä jolloin opiskelija saa nähdä vain pienen osan sairaanhoitajan työstä eikä hän saa kunnon käsitystä siitä.

Tuntuukin et harjoittelut on liian lyhkäsii ja teorat on liian lyhkäsii ja kuitenkin ku sairaanhoitajakoulutuksen aikaan käydään paljon läpi kolmen vuoden aikaan.

Keskusteluista ja arvioinneista on opiskelijavastaavien mielestä apua opiskelijan tukemisessa. He kertovat opiskelijalle hieman potilaan sairauksista ja toivovat, että tämä käy hakemassa lisää tietoa ja sen jälkeen he voivat keskustella siitä, mitä uutta opiskelija on oppinut. He toivovat opiskelijalta jatkuvaa vuorovaikutusta ja kommentteja ja kysymyksiä, jotta voivat varmistua siitä, että opiskelija todella oppii harjoittelun aikana mahdollisimman paljon ja saa sidottua jo opitun teoratiedon käytäntöön.

Me voidaan opiskelijoille kertoa ja näyttää mistä tietoa saa ja katotaan hyvällä jos opiskelija aktiivisesti hakee tietoa ja ihmettelee ääneen tiettyjä asioita ettei oo hiljainen kuunteluoppilas vaan rohkastaan siihen et hän ite prosessoii asioit mielessään et kaikkee ei oo hänel suoraan kerrott.

Osastoilla pidetään opiskelijoille osastotunteja, joissa vastuuhoidajat pitävät vastualueensa aiheesta tunnin mittaisen teorialuennon. Näillä tunneilla käydään läpi erilaisia aiheita ja opiskelijat saavat paljon pikkutarkkaa tietoa, mutta myös yleistietoa esimerkiksi sairaalahygieniasta. Opiskelijavastaavat kokevat, että opiskelijat ottavat tiedon hyvin vastaan, kun he ovat käytännön jaksolla.

Me pidetään opiskelijoille tämmösii osastotunteja tämmösist erikoisosaamisist, me ollaan vastuu hoitajia meil on omat vastualueet ni he saa niinku tavallaan tämmösen niinku tunnin esitelmän.

Eräs opiskelijavastaava koki, että leikkauksen seuraamisesta on hyötyä opiskelijalle ja tästä syystä heidän osastoltaan pääsee seuraamaan leikkausta harjoittelun aikana.

Ja meilt pääsee kans seuraamaan leikkaust ni kai seki on jotain tukemist sit.

Taulukko 1. Opiskelijavastaavien näkemykset teorian tiedon soveltamisesta käytännön työelämään

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistys	Ryhmä	Alaluokka	Yläluokka
Olis hyvä et nää teoria opinnot olis jo suoritettu ennen tätä harjotteluu	teoriaopinnot suoritettu ennen ohjattua harjoittelua	Riittävät ja oikein ajoitetut teoriaopinnot	teoriatiedon yhdistäminen käytäntöön	Käytännön työelämän mahdollisuudet tuen tarjoamiseen opiskelijalle teoriatiedon ja käytännön yhdistämisessä
Ja sit olis hyvä et ne teoriaopinnot olis just ennen sitä harjottelujaksoa	Teoriaopintojen ajoitus juuri ennen ohjatun harjoittelun jaksoa			
Ku tuntuu et ne on liian lyhyitä ne teorijaksot	Liian lyhyet teoriaopinnot			
Tuntuu et ne on liian lyhyitä ne ohjatut harjottelut	Liian lyhyet ohjatun harjoittelun jaksot	Riittävän pitkät harjoittelujaksot		
Olis hyvä et se palautteen antaminen olis jatkuvaa	Jatkuvan palautteen antaminen	Palautteen antaminen ja jatkuva arviointi		
Arvioinnin tulis olla jatkuvaa	Jatkuva arviointi			
Olis hyvä et se vuorovaikutus olis luontevaa ja keskusteluja olis viikoittain vähintään	Jatkuva vuorovaikutus	Riittävä ja aktiivinen vuorovaikutus opiskelijan ja ohjaajan välillä		
Opiskelijan olis hyvä olla aktiivinen eikä vaan kuuntele oppilas	Aktiivinen opiskelija			
Meillä on vastuuhoitajat, jotka pitää tällaisia osastotunteja	Vastuuhoitajien pitämät osastotunnit	Osastotunnit		
Meillä opiskelija pääsee seuramaan leikkausta	Opiskelijan pääsy leikkaukseen	Pääsy seuraamaan leikkausta		
Koulussa ei panna nosteta tarpeeksi kädentaitoihin ja niit labratuntei saisi olla enemmän	Liian vähän kontaktiopetusta, laboraatiotunteja ja kädentaitojen opetusta	Kontaktiopetuksen ja laboraatiotuntien sekä kädentaitojen tärkeä merkitys		
Kontaktiopetusta on liian vähän				
Koulu ja käytäntö on nykyään niin erillään toisistaan eikä pidetä yhteyttä kuin ongelmatilanteissa	Koulun ja käytännön yhteistyö vähäistä	Koulun ja käytännön työelämän yhteistyön tärkeä merkitys		
Sit ku opettajat ei enää tuu arviointeihin eikä muutenkaan käymään siellä harjoittelussa	Opettajat eivät osallistu arviointeihin eivätkö vieraile harjoittelupaikoissa			

8.2 Opiskelijavastaavien näkemykset opiskelijan tukemisesta ohjatussa harjoittelussa

Aineistosta löytyi 23 ilmaisua toiseen tutkimusongelmaan liittyen. Ilmaisuista neljä liittyi perehdytykseen ja sairaanhoitajan työhön, neljä ohjaajiin, neljä opiskelijamyönteisyyteen, kolme kouluun ja opettajiin sekä kahdeksan ohjattuun harjoitteluun. (taulukko 2.)

Kysyttäessä opiskelijavastaavien näkemyksiä opiskelijan tukemisesta ohjatussa harjoittelussa korostettiin perehdytysohjelmaa hyväksi koettuna tukimuotona. Kolmella osastolla on käytössään tietty perehdytysohjelma, jota he noudattavat kaikkien opiskelijoiden kohdalla.

Meil on tää viikon perehdytysohjelma, joka käydään koko ryhmälle läpi puol kahden aikaan ja sit on niinku jo etukäteen katottu et kuka sen pitää.

Meillä on semmonen perehdytysohjelma ollu jo muutaman vuoden ja vähän vaihtelevaisella menestyksellä sitä käytetty.

Yhdellä osastolla pidetään harjoittelujakson aikana osastotunteja ja opiskelijoiden annetaan tutustua yhteistyökumppaneihin. Opiskelijavastaavien mukaan opiskelijoille pyritään näyttämään työnkuvia monipuolisesti ja antamaan mahdollisimman realistisen kuvan sairaanhoitajan työstä.

Yritetään mahdollisimman monipuolisesti näyttää myös näitä työnkuvii täällä ja he saa tutustuu myös näihin eriyhteistyökumppaneihin et josko sekin auttais niinku tähän motivoimiseen sitoutumiseen.

Opiskelijalle nimetään omaohjaaja harjoittelun alussa, mutta aina opiskelija ei silti näe ohjaajaansa montaa kertaa harjoittelun aikana. Osastoilla kannustetaan opiskelijoita tekemään samaa työvuoroa kuin ohjaajansa ja osa osastoista käyttääkin kahden ohjaajan tiimiä helpottaakseen opiskelijan työvuorojen suunnittelua. Joillakin osastoilla on käytössä tiimejä, joissa on vähemmän kokenut sairaanhoitaja pääohjaajana ja kokeneempi sairaanhoitaja toisena ohjaajana. Opiskelijavastaavat kokivat myös, että nuoremmat hoitajat jaksavat paremmin ohjata opiskelijoita kuin kokeneet sairaanhoitajat.

Me annetaan näit nuorii ohjaajii niinku just pääohjaajaks siihen, koska kyl he vaan jaksaa paremmin neuvoa ja ottaa mukaan.

Heil on niinku tämmönen nuori ohjaaja ja vanhempi ohjaaja ni tota aika usein nää nuoremmat saa heit innostumaan ja ymmärtämään niinku sairaanhoitajan työn merkityksenki.

Toi on toi työvuorosuunnittelu hankala juttu ja työvuorojen yhteensovittaminen joskus hankalaa.

Jokainen opiskelijavastaavista koki oman osaston olevan opiskelijamyönteinen ja opiskelijat otetaan positiivisin mielin. Osassa osastoista nimetään yksi henkilö olemaan opiskelijoita vastassa, jotta he tuntevat olevansa tervetulleita. Opiskelijoita myös pyritään pitämään kollegoina, jotta he kokisivat yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Siit meil on jo lähtökohtasesti selkee kuva, et ku se opiskelija tulee sinne ja miten toimitaan ni se lähtökohta on jo se et hänest voi tulla jonain päivänä meidän kollega.

On myös katottu et joku ottaa ne opiskelijat vastaan ku ne tulee.

Osastot toivoivat lisää yhteistyötä koulun ja käytännön välille. He kokivat koulun olevan viime kädessä vastuussa opiskelijan oppimisesta ja he kokivat myös jääneensä yksin opiskelijan kanssa. Kouluun voi ottaa vain ongelmatilanteissa yhteyttä. He toivoivat ohjaavan opettajan käyvän harjoittelupaikassa ohjatun harjoittelun aikana, jotta voisivat yhdistää ohjaavan opettajan nimen ja kasvot. He toivoivat lisää tietoa koulun odotuksista ja oppimistavoitteista, koska kaikilla opiskelijoilla tuntuu olevan samat tavoitteet joka jaksolle.

Me toivotaan tiivistä yhteistyötä opettajien kanssa kun tällä hetkellä ollaan vaan yhteydessä kun jotain negatiivista tapahtuu et eihän se oo sitä vaan meidän pitäis kans tietää mitä se koulu oikeen odottaa ja mitkä ne tavoitteet on ku meille tulee jokaiselta opiskelijalta samat tavoitteet.

Opiskelijavastaavat kokivat tärkeäksi myös jatkuvan palautteen antamisen ja saamisen. Opiskelijan kanssa tulee heidän mielestään keskustella säännöllisesti ja pohtia opiskelijan kehittymistä ja kehittämiskohteita. Ohjaajat myös suunnittelevat harjoittelujakson opiskelijan tason mukaan. Lähes kaikki haastateltavat

mainitsivat reissuvihon hyvänä palautteen antovälineenä, kun lähiohjaaja on eri vuorossa kuin opiskelija.

Keskustellaan siitä, et mihin asioihin kannattaa kiinnittää huomiota ja korostetaan niitä vahvuuksia.

Hyväksi koettiin myös se, että vaikka opiskelijan lähiohjaaja ei ole paikalla saa opiskelija jatkaa samassa tiimissä, missä hän on tottunut olemaan, jolloin oppimisen jatkuvuus voidaan taata. Kahden osaston ohjaajilla on periaatteena se, että opiskelijaa ohjataan niin kuin olisi itseään aikoinaan halunnut ohjattavan.

Vaiks sitä omaa ohjaajaa ei olisikaan ni opiskelija sais kumminki pysyy siin samas ryhmäs ettei tarttis pomppia sitten ja oikeuskin hoitaa niit samoi potilaita et jonkun näkönen jatkuvuus säilyis. Ja pyrkis siihen et opettais niinku aikoinaan olis halunnu et ittee opetetaan.

Opiskelijan toivotaan olevan kiinnostunut hoitotyöstä, ja vaikei ehkä olisikaan päässyt juuri mieleiselleen osastolle, niin silti pyritään auttamaan opiskelijaa löytämään harjoittelusta jotain positiivista ja oppimisen kannalta hyödyllistä, jota kantaa sitten mukanaan aina valmistumisen jälkeiseen työelämään.

Pyritään kannustamaan siihen et jokaisesta harjoittelupaikasta löydät niitä hyviä juttuja mitä sä kannat mukanas sinne opiskelun jälkeiseen työelämään.

Taulukko 2. Opiskelijavastaavien näkemykset opiskelijan tukemisesta ohjatussa harjoittelussa

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistys	Ryhmä	Alaluokka	Yläluokka
Meil on tää tälläne perehdytysohjelma käytössä	Osastoilla on käytössä perehdytysohjelma	Perehdytysohjelman käyttö sekä perusteellinen työelämään tutustuttaminen	Opiskelijan tukemisen ohjatussa harjoittelussa	Käytännön työelämän mahdollisuudet tuen tarjoamiseen opiskelijalle ohjatussa harjoittelussa
Me pidetään opiskelijoille tällasii osastotuntei	Osastolla käytössä osastotunnit			
Opiskelijat saa tutustuu näihin meidän yhteistyökumppaneihin	Opiskelijan tutustumisen yhteistyökumppaneihin			
Me pyritään näyttään näit työnkuvii mahdollisimman monipuolisesti opiskelijoille	Sairaanhoitajan työnkuvien perusteellinen selvitys			
No me niinku nimetään opiskelijalle oma ohjaaja	Opiskelijalle nimetään oma ohjaaja	Sekä kokeneiden että vähemmän kokeneiden nimettyjen ohjaajien käyttö opiskelijan tukena		
Me kannustetaan tekemään ohjaajan kanssa samaa työvuoroa mut ei me voida siihen pakottaa	Kannustetaan samaan vuoroon ohjaajan kanssa			
Meil on kans ohjaajaa on niinku nuori ja sit semmonen vanhempi ohjaaja ja ne on niinku tiimi	Vähemmän kokeneen ja kokeneen ohjaajan tiimi			
Me annetaan ohjaajaks näit nuorii sairaanhoitajii ku ne jaksaa paremmin	Motivoituneet ohjaajat			
Vaiks sitä omaa ohjaajaa ei oliskaan ni opiskelija sais pysyy siin samas ryhmäs	Opiskelija saa pysyä samassa tiimissä	Opiskelijamyönteiset osastot		
No mä voin meit kehuu et me ollaan kyl tosi opiskelijamyönteisiä	Opiskelijamyönteiset osastot			
No me otetaan aina opiskelijat iloisesti vastaan	Opiskelijoiden positiivinen vastaanotto			
Me on myös katottu et joku on sit niit opiskelijoit vastassa ku ne tulee				
Sit me kans kohdellaan opiskelijoit niinku kollegoina	Opiskelijan kollegiaalinen kohtelu	Opiskelijamyönteiset osastot		
Meillä tätä jaksoo pyritään vähä suunnittelee sen opiskelijan tason mukaa	Jakson suunnittelu opiskelijan tason mukaiseksi			
Kyl se olis hyvä jos koulu olis enemmän mukana täs harjoittelus ku koulu on kuitenkin viime kädessä vastuussa opiskelijan oppimisesta	Koulu enemmän mukaan harjoitteluihin	Koulun ja opettajien rooli ohjatussa harjoittelussa		
Sit olis hyvä jos se ohjaava opettaja kävis tääl harjoittelus edes yhdes arvioinnis	Opettajan olisi hyvä käydä arvioinnissa			
Ku ei me tiedetä niist koulun tavoitteista mitään	Työelämän tietämättömyys koulun tavoitteista	Jatkuva palaute ja vuorovaikutus		
Sit olis niinku hyvä jos se palautteen antaminen olis niinku jatkuvaa	Jatkuvan palautteen antaminen			
Olis hyv jos et ne keskustelut opiskelijan kans olis niinku viikottaisii	Viikoittaiset keskustelut opiskelijan ja ohjaajan välillä	Positiivisen kuvan antaminen hoitotyöstä		
Sit me käytetään tota reissuvihkoa niinku palautteen antamiseen	Reissuvihon käyttäminen palautteenannossa			
Ja pyrkis siihen et opettais niinku aikoinaan olis halunnu et ittee opetetaan	Opettaa sillä tavalla kuin toivoi itseään opetettavan	Positiivisen kuvan antaminen hoitotyöstä		
Olisan se hyvä et opiskelija olis niinku kiinnostunut täst meidän alasta	Toivotaan opiskelijan olevan kiinnostunut hoitotyöstä			
Pyritään kannustamaan siihen et jokaisesta harjoittelupaikasta löydät niitä hyviä juttuja mitä sä kannat mukanas sinne opiskelun jälkeiseen työelämään	Opastetaan löytämään positiivista jokaisesta harjoittelusta			

8.3 Opiskelijavastaavien nimeämät kehittämiskohteet

Kaikki opiskelijavastaavat olivat samaa mieltä siinä, että koulussa ei panosteta tarpeeksi käytännön kädentaitoihin. Opiskelijavastaavat toivoivat lisää laboraatiotunteja sekä kontaktiopetusta opettajan kanssa. Heidän mielestään opiskelijat ovat koulussa liikaa omissa oloissaan tekemässä ryhmätöitä, kun heidän pitäisi olla opiskelemassa käytännön ammattiin. Heistä teorian oppimisen tulisi olla enemmän opettajalähtöistä, jotta varmistutaan siitä, että opiskelija saa kaiken tarvittavan tiedon. Tällöin teorian opiskelu kulkee paremmin opiskelijan mukana myös opiskelun jälkeen.

Olis tosi hienoo et niitä (laboraatiotunteja) olis enemmän et nykypäivänä sitä teoreettista opetusta on hirmu paljon mun mielestä, toki sitä tarvii tällä alalla tosi paljon mut kyl sitä pitäis olla käytännön harjotustakin koska se vaihtelee tosi paljon miten näitä kädentaitoja vaatiia tehtäviä tulee jakson aikana.

Opiskelijavastaavat kokivat myös, että koulun ja käytännön yhteistyötä tulisi lisätä. Heistä on huono muutos, että opiskelija ei näe opettajaa koko harjoittelujakson aikana, eikä opettaja tule käymään osastolla eikä osallistu käytännössä tapahtuviin arviointeihin. He kokivat, että koulu on viime kädessä vastuussa opiskelijan oppimisesta ja varsinkin tavoitteiden saavuttamisesta ja siitä, että opiskelijan tavoitteet vastaavat koulun tavoitteita. He arvelivat tilanteen johtuvan resurssien puutteesta ja toivoivatkin opettajille lisäresursseja, jotta nämä voisivat osallistua käytännön harjoitteluissa tapahtuviin arviointeihin.

Mekin toivottais sitä et olis opettajien kans enemmän sitä yhteistyötä.

Opiskelijavastaavien mielestä olisi tärkeää saada käytännön harjoittelun tueksi oppimistehtävä, jonka avulla opiskelija näkee kehityksensä jakson aikana ja pohtii jaksolla ilmeneviä haasteita syvällisemmin.

Sit yks mitä me on täällä kritisoitu on se ettei käytännön jaksol oo enää mitää oppimistehtävää ku sen avul opiskelija pysty enne vähä paremmin pohtimaan näit jakson asioit.

9 POHDINTA

9.1 Luotettavuus

Tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen. Laadullisten tutkimusten luotettavuuden arviointiin ei ole olemassa yhtä monia ja luotettavia kriteereitä kuin kvantitatiivista tutkimusta varten. Tutkimuksen luotettavuutta onkin helpointa arvioida tutkimuksen validiteetin ja reliabiliteetin perusteella. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 215.) Validiteetilla arvioidaan, onko tutkimus tutkinut sitä mitä oli tarkoitus tutkia ja reliabiliteetilla arvioidaan tutkimuksen toistettavuutta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136). Tutkimus voidaan todeta reliaabeliksi monella eri keinolla, esimerkiksi mikäli kaksi tutkijaa päätyy samaan tulokseen tai samaa henkilöä tutkittaessa eri kerroilla päästään samoihin tuloksiin, on tutkimus reliaabeli. Kvalitatiivisissa tutkimuksissa validius merkitsee ilmiöiden kuvausten, niiden selitysten ja tulkintojen yhteensopivuutta. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voi kohentaa tutkijan antama tarkka kuvaus tutkimuksen jokaisen vaiheen toteuttamisesta. (Hirsijärvi ym. 2009, 231-232.)

Tässä tutkimuksessa luotettavuudesta pidettiin hyvää huolta kirjoittamalla haastattelut sanasta sanaan auki ja poimimalla vastaukset sellaisenaan taulukoihin, joissa ilmaisut pelkistettiin, ryhmiteltiin ja jaettiin ala- ja yläluokkaan. Tulokset kirjattiin tutkimusraporttiin selkeästi. Haastattelutilanteissa häiriöitä ilmeni usein ja toisinaan häiriöt aiheuttivat sen, ettei edellinen aihe enää palautunut mieleen lisäkysymyksistä huolimatta. Tämä saattoi vaikuttaa osaan vastauksista negatiivisessa mielessä. Aiheesta olisi saattanut ilmetä vielä lisää tietoa, mikäli keskeytystä ei olisi tapahtunut. Hirsijärven ym. (2009) mukaan tutkimuksen luotettavuuden arviointia helpottaa, mikäli tutkija on ilmoittanut mahdollisista häiriötekijöistä ja poikkeuksellisista olosuhteista haastattelutilanteissa.

9.2 Eettisyys

Tutkimuksen eettisyys on taattu sitomalla se tutkimuseettiseen ohjeistukseen, Helsingin julistukseen. Ohjeistuksessa todetaan, että jo tutkimussuunnitelma-vaiheessa on ilmoitettava tutkimukseen liittyvät eettiset näkökohdat sekä tuotava selkeästi ilmi, miten Helsingin julistuksen periaatteet on otettu huomioon. Julistuksessa todetaan myös, että tutkittavien yksityisyys on suojattava ja kaikki tutkimuksen aiheuttamat haittavaikutukset heidän fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle eheydelleen on minimoitava. Tutkittaville on annettava tarpeeksi tietoa tutkimuksesta sekä tarkka selvitys siitä, että he voivat missä tutkimuksen vaiheessa tahansa perua osallistumisensa ilman seuraamuksia. Tutkimustulokset on julkaistava rehellisesti. Tutkijoiden tulee noudattaa myös eettisen raportoinnin hyväksytyjä ohjeita. (Maailman lääkäriliitto, 2009.)

Opinnäytetyösuunnitelma, tiedote tutkittavalle ja suostumuslomake ovat avain opinnäytetyön eettiseen arviointiin, jotka opinnäytetyön tekijä on laatinut liitteeksi tähän työhön. Rehellisyyden periaatteet soveltuvat koko opinnäytetyöprosessin ajan. Prosessin aikana tehdään paljon rajauksia, joista tekijä ilmoittaa työssään. Tekijä arvioi tiedon luotettavuutta ja soveltuvuutta ja ilmoittaa käyttämänsä lähteet. Tekijän arkieettisyys ilmenee sopimuksen noudattamisessa, aikataulujen, sovittujen sisältöjen ja tavoitteiden osalta. Tiedonantajia ja kohdehenkilöitä kohtaan korostuu avoimuus ja vapaaehtoisuus. Heidän osallistumisensa aineiston tuottamiseen perustuu heidän suostumukseensa. (Launis 2007, 29.) Opinnäytetyön tekoon osallistuneiden henkilöiden anonymiteetti tulee turvata ja yksittäistä vastaajaa ei pidä kyetä tunnistamaan raportista (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 179). Opinnäytetyötä varten kerätty aineisto tulee ainoastaan opinnäytetyön tekijän käyttöön ja se tulee säilyttää asianmukaista huolellisuutta noudattaen. Opinnäytetyön valmistuttua aineisto tulee hävittää asianmukaisella tavalla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2002.)

Tutkimus noudatti yleisesti hyväksytyjä eettisiä ohjeita ja suojeli haastateltavan anonymiteettia. Opiskelijavastaaville toimitettiin tiedote haastattelusta, opinnäytetyösuunnitelma sekä pidettiin infotilaisuus, jossa kerrottiin tutkimuksesta.

Haastattelut suoritettiin rauhallisessa tilassa, jotta mahdollisilta häiriötekijöiltä välttyttäisiin. Aina tämä ei kuitenkaan onnistunut osastojen kiireellisen ilmapiirin vuoksi. Keskeytykset häiritsivät haastateltavia, joiden ajatus saattoi katketa, jolloin vastaus jäi vajaaksi eikä palautunut mieleen lisäkysymyksien avulla.

Haastattelua varten luotiin teemahaastattelurunko, jonka avulla haastattelu suoritettiin. Mikäli ilmeni ymmärtämisvaikeuksia tai haastateltavalla oli lisää kysymyksiä, ne selvennettiin haastattelun aikana, jotta ei jäänyt epäselvyyksiä. Haastateltavat saivat missä kohtaa vain keskeyttää haastattelun ja perua osallistumisensa tutkimukseen. Haastateltaville annettiin tiedote, josta käy ilmi, että tutkimuksen tuloksista ei voi saada selville tutkittavien henkilöllisyyttä eikä osastoa, jolla he työskentelevät. Saadut aineistot hävitettiin asianmukaisella tavalla tutkimuksen valmistuttua.

9.3 Tutkimustulosten tarkastelua

Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää, miten käytännön työelämä voi tukea sairaanhoitajaopiskelijaa sitoutumaan opiskeluun koko koulutuksen ajan. Työn tavoitteena oli saada tietoa käytännön työelämän roolista opiskelijan tukemisessa, jotta alkavaa kummiluokkatoimintaa voidaan kehittää paremmin opiskelijaa tukevaksi.

Haastateltavat kokivat voivansa tukea opiskelijaa parhaiten ohjatun harjoittelun aikana näyttämällä sairaanhoitajan työtehtäviä monipuolisesti ja tukemalla tämän harjoittellessa sairaanhoitajan taitojaan. Aikaisemmin on tutkittu opiskelijoiden näkemyksiä ja kokemuksia ohjatuista harjoitteluista ja ohjaajien toiminnasta (Ruuskanen & Meretoja 2010; Saarikoski ym. 2009 ja Heinonen & Vallimies-Patomäki 2004). Opiskelijoiden vastauksia CLES- mittarin avoimeen kysymykseen oli kerätty myös vuosina 2009-2010 (Kummel & Tarr 2011), jolloin opiskelijoiden mielipiteistä tärkeiksi nousivat samat asiat kuin tämän tutkimuksen opiskelijavastaavilla. He kokivat jatkuvan palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä muutenkin avoimen vuorovaikutuksen olevan olennainen osa opiskelijan

tukemista. Nimetty ohjaaja oli käytössä kaikilla osastoilla, mutta työvuorojen yhteensovittamisessa ilmeni melko usein ongelmia, jolloin reissuvihkoon voitiin kirjoittaa arviointeja opiskelijasta päivittäin. Opiskelijavastaavat kokivat osaston hyötyvän reissuvihosta opiskelijaa arvioitaessa. Heidän mielestään opiskelijat saivat jaksostaan eniten irti, mikäli opiskelijoiden kanssa käytiin viikon perehdytysohjelman läpi. Kaikki opiskelijavastaavat kokivat tärkeäksi sen, että opiskelijat ovat kiinnostuneita kyseessä olevasta hoitotyöstä ja pyrkivät auttamaan opiskelijoita löytämään positiivista jokaisesta harjoittelujaksosta.

Teoriatiedon soveltamisesta käytäntöön oltiin samoilla linjoilla kaikilla osastoilla. Kaikki osastot toivoivat teoriajaksojen ajoittuvan juuri ennen harjoittelua tai yleisesti ennen harjoittelua. He kokivat haitallisena sen, jos opiskelijalla on alan teoriaopinnot koululla vasta harjoittelujakson jälkeen. Se vaikeuttaa jakson toteutusta ja asettaa suuria haasteita opiskelijan oppimiselle. Eräs osasto järjestää opiskelijoille osastotunteja, joissa käsitellään vastuuhoitajien erityisosaamista. Osastolla tunnit on koettu hyväksi keinoksi lisätä opiskelijoiden teoriatietoja ja antaa uusia näkökulmia käsiteltäviin aiheisiin. Eräs osasto koki leikkauksen seuraamisen olevan hyvä keino tukea opiskelijan oppimista.

Toimintatapaa ohjatun harjoittelun ohjaavasta opettajasta on muutettu hiljattain, ja opiskelijavastaavat kokivat sen haasteellisena. Uuden toimintatavan mukaan ohjattua harjoittelua ohjaa tutoropettaja, johon otetaan yhteyttä, mikäli ongelmia ilmenee. He kritisoivat koulun resurssien puutetta, jolloin yhteistyö koulun ja käytännön työelämän välillä kärsii. He toivoivat jatkossa lisää resursseja opettajille, jotta nämä pääsisivät edes yhteen arviointiin ohjatun harjoittelujakson aikana. Niemi ym. (2012) saivat opiskelijoita tutkiessaan samankaltaisia tuloksia. Opiskelijat toivoivat lisää yhteistyötä kummisairaaloidensa ja koulun välille, jotta molemmat osapuolet saisivat tilanteesta mahdollisimman paljon irti.

Myös oppimistehtävän puuttumista kritisoitiin. Opiskelijavastaavat toivoivat harjoittelujaksoihin lisää pituutta ja myös lisää teoriaopetusta koululla. He toivoivat myös saavansa tietää enemmän opetussuunnitelmista ja opetuksen sisällöstä, jotta voisivat soveltaa teoriaopintoja enemmän myös käytännössä. Myös kontaktiopetuksen lisääminen oli kehityskohteena. He toivoivat koulun lisäävän

kontaktiopetuksen määrää ja vähentävän ryhmätöitä, joista osa opiskelijoista saattaa päästä läpi tekemättä mitään työn eteen. Heidän mielestään tärkeämpää olisi saada opiskelijoille kunnollinen teoriapohja, jonka päälle rakentaa kädentaitoja ja työelämän kokemuksia.

Haastateltavat kokivat koulun ja käytännön työelämän välisen yhteistyön heikentyneen viime vuosien aikana entistä enemmän. He kokevat olevansa opiskelijan kanssa yksin ilman kunnollista tietoa tavoitteista tai odotuksista, joita koululla on jakson suhteen. Tulevaisuudessa voisikin tutkia miten opiskelijavastaavat ja koulun ohjauksesta vastaavat opettajat kokevat yhteistyön muuttuneen vuosien aikana sekä sitä miten yhteistyötä saisi kehitettyä.

Tämän opinnäytetyön aihetta ei ole aikaisemmin tutkittu opiskelijavastaavien näkökulmasta, joten aihetta olisi hyvä tutkia lisää ja mahdollisesti koko maanlaajuisesti.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

1. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten käytännön työelämä voi tukea sairaanhoitajaopiskelijaa sitoutumaan opiskeluun koko koulutuksen ajan. Tutkimuksen tulosten perusteella opiskelijavastaavat kokivat voivansa parhaiten tukea opiskelijaa ohjatun harjoittelun aikana.
2. Kaikki tutkimukseen osallistuneet opiskelijavastaavat ohjasivat opiskelijat luottettavan teorian tiedon pariin ja pyrkivät auttamaan sen yhdistämisessä käytännön työelämään.
3. Kehittämiskohteena opiskelijavastaavat kokivat koulun ja käytännön työelämän yhteistyön lisäämisen.
4. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää suunniteltaessa kummiluokan toteutusta.
5. Jatkossa voitaisiin tutkia miten opiskelijavastaavat ja koulun harjoittelun ohjauksesta vastaavat opettajat kokevat yhteistyön muuttuneen vuosien aikana sekä sitä miten yhteistyötä saisi kehitettyä. Sitä miten käytännön työelämä voi tukea opiskeluun sitoutumista, olisi hyvä tutkia lisää maanlaajuisesti ja verrata tuloksia tämän tutkimuksen tuloksiin.

LÄHTEET

Heinonen, N. & Vallimies-Patomäki, M. 2004. Työssäoppiminen ja ohjattuharjoittelu- Suositukset terveydenhuollon toimintayksiköille. Sairaanhoidaja.vol.77. nro 3/2004, 28–31.

Hirsijärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Hämeenlinna; Tammi.

Janhonen, S. & Nikkonen, M. 2003. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. 2., uudistettu painos. Juva; WS Bookwell OY.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki; WSOYpro Oy.

Kujala, M.; Lipponen, V.; Ruuskanen, I.; Salminen, L. & Suikkala, A. 2008. Sairaanhoidajakoulutus tänä päivänä. Viitattu 19.4.2012.

http://www.sairaanhoidajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoidaja-lehti/2_2008/muut_artikkelit/sairaanhoidajakoulutus_tana_paiv/

Kummel, M. & projektiryhmä. 2011. Projektisuunnitelma: Tulevaisuuden sairaala – Hoitotyön kehittämisprojekti 2009–2015 (Hoi-Pro).

Kummel, M. & Tarr, T. 2011. Opiskelijoiden oppimiskokemukset ohjatussa harjoittelussa ja työssäoppimisessa.

Launis, V. 2007. Tutkimuksen eettinen ennakointi- mitä se on? Tieteessä tapahtuu. Nro 1/2007, 28–33.

Maailman lääkäriliitto. 2009. Maailman Lääkäriliiton Helsingin Julistus. Viitattu: 4.5.2012. <http://www.laakariliitto.fi/etiikka/helsinginjulistus.html>

Niemi, K.; Rajamäki, S. & Tapola, M. 2012. Kummiluokkatoiminta sairaanhoidaja-opiskelijoiden tukena. Opinnäytetyö. Hoitotyön koulutusohjelma. Salo: Turun ammattikorkeakoulu.

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä. 2006:24. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot.

Palta, H. & Laaksonen, K. 2008. Sairaanhoidajakoulutuksen osaamisvaatimukset päivitettiin. Viitattu 19.4.2012.

http://www.sairaanhoidajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoidaja-lehti/6-7_2008/muut_artikkelit/sairaanhoidajakoulutuksen_osaami/

Paunonen, M. & Vehviläinen-Julkunen, K. 1998. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. 1.-2. painos. Juva; WSOY.

Pohjois- Savon sairaanhoitopiiri. 2010. Opiskelijaohjauksen laatusuositukset. Viitattu 6.5.2012. http://www.vete.fi/Liitteet/PSSHP_Opiskelijaohjauksen_laatusuositukset.pdf

Ruuskanen, S. & Meretoja, R. 2010. Opiskelijoiden näkemyksiä yliopistosairaalaan oppimisympäristönä. Sairaanhoitaja. Vol 83. nro 2/2010, 48–51.

Saarikoski, M.; Kaila, P. & Leino-Kilpi, H. 2009. Kliininen oppimisympäristö ja ohjaus hoitaja-opiskelijoiden kokema – muutokset kymmenvuotiskaudella. Hoitotiede vol. 21. n:o 3/2009, 163-173.

Suomen Sairaanhoitajaliitto Oy 2011a. Ammatilliset urapalvelut. Julkaisut. Kokemuksia klinikka-opettaja toiminnasta. Viitattu 12.9.2011.
http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoitajalehti/2_2006/maat_artikkelit/kokemuksia_klinikkaopettajatoimi/

Suomen Sairaanhoitajaliitto Oy 2011b. Sairaanhoitajan työ ja hoitotyön kehittäminen. Opiskelu sairaanhoitajaksi. Viitattu 11.9.2011.
http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/sairaanhoitajan_tyo_ja_hoitotyon/opiskelu_sairaanhoitajaksi/

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Latvia: Kustannusosa-keyhtiö Tammi.

SoleOPS 3.3.90. 2005-2012. Turun ammattikorkeakoulun opetussuunnitelma. Solenovo Oy. Viitattu 15.5.2012
https://ops.turkuamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/sea?koulohj_id=2755002&ryhmtyp=1&lukuvuosi=&stack=push

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2002. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen. Viitattu 20.12.2011.
http://www.tenk.fi/hyva_tieteellinen_kaytanto/Hyva_Tieteellinen_FIN.pdf

TIEDOTE OPINNÄYTETYÖSTÄ

Arvoisa Avainsairaanhoitaja!

Olen kolmannen vuoden sairaanhoitajaopiskelija. Opintoihini Turun Ammattikorkeakoulussa kuuluu opinnäytetyön tekeminen. Opinnäytetyöni aihe on ”Miten käytännön työelämä voi tukea opiskeluun sitoutumista koko opiskelun ajan? – Kokeneiden avainsairaanhoitajien näkemykset.” Tuleva opinnäytetyö on osa Tulevaisuuden sairaala – Hoitotyön kehittämisprojektia 2009 – 2015 (Hoi-Pro), joka toteutetaan yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun (Turun AMK) ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin (VSSHP) kanssa.

Opinnäytetyö toteutetaan yksilöhaastatteluna, johon osallistuminen on vapaaehtoista. Voitte milloin tahansa keskeyttää osallistumisenne ilmoittamalla asiasta tekijälle. Haastattelut suoritetaan keväällä 2012 ja ne tullaan äänittämään osallistujan suostumuksella. Haastatteluun on hyvä varata aikaa noin yksi (1) tunti. Opinnäytetyön tekijä ilmoittaa haastateltaville haastattelupaikan myöhemmin.

Teistä kerättyä haastatteluaineistoa käsitellään luottamuksellisesti. Aineisto tulee ainoastaan opinnäytetyön tekijän käyttöön ja se säilytetään asianmukaista huolellisuutta noudattaen. Kerätty aineisto hävitetään asianmukaisella tavalla opinnäytetyön valmistuttua.

Opinnäytetyön tekijä ja yhteyshenkilö, joilta haastatteluun osallistuvat voivat pyytää lisätietoa:

Henna Paavola, puh päivisin 044-0722989 tai sähköpostitse:

henna.paavola@students.turkuamk.fi

Opinnäytetyön ohjaaja on lehtori, FT Maika Kummel Turun AMK terveystieteiden osastolta. Hänen yhteystietonsa, puh päivisin 040-3550444 tai sähköpostitse:

maika.kummel@turkuamk.fi

SUOSTUMUS OPINNÄYTETYÖHÖN OSALLISTUMISESTA

Opinnäytetyön nimi: Miten käytännön työelämä voi tukea opiskeluun sitoutumista koko opiskelun ajan? – Kokeneiden avainsairaanhoitajien näkemykset

Opinnäytetyön tekijä, jolta haastatteluun osallistuvat voivat pyytää lisätietoa:

Henna Paavola, puh päivisin 044-072 2989, henna.paavola@students.turkuamk.fi

Suostun osallistumaan yllämainittuun opinnäytetyöhön ja siinä tarvittavien tietojen keräämiseen. Osallistumiseni tähän tutkimukseen on täysin vapaaehtoista. Minulla on oikeus milloin tahansa tutkimuksen aikana ja syytä ilmoittamatta keskeyttää tutkimukseen osallistuminen. Olen tietoinen siitä, että keskeyttämiseeni mennessä antamani tietoja käytetään osana opinnäytetyötä. Ennen suostumusta olen saanut opinnäytetyötä koskevan tiedotteen. Annettu tiedote sisältää selvityksen opinnäytetyön tarkoituksista, hyödynnettävyydestä sekä opinnäytetyössä kerättävien henkilötietojen käsittelystä, hävittämisestä sekä selvityksen siitä, että kerättyä aineistoa tullaan käsittelemään luotamuksellisesti. Saatuja tietoja ei luovuteta opinnäytetyöhön kuulumattomille henkilöille.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen ja suostun vapaaehtoisesti tutkittavaksi.

Suostumuksen antajan allekirjoitus ja nimenselvennys

Paikka ja aika

Suostumus vastaanotettu

Opinnäytetyöntekijän allekirjoitus ja nimenselvennys

Paikka ja aika

Haastattelun Teemat

1. Opiskelijan tukeminen opiskeluun sitoutumisessa.
2. Opiskelijan tukeminen ohjatussa harjoittelussa.
3. Opiskelijan tukeminen teorian opiskelussa.
4. Opiskelijan tukeminen laboraatiotunneilla.
5. Opiskelijan tukeminen opinnäytetyön teossa.